

Hvordan møblerer leieboerne sine leiligheter?

Av arkitekt ELSA SVENNAR
Norges byggforskningsinstitutt

NORGES BYGGFORSKNINGSINSTITUTT

OSLO 1965

sq 645
S
lep

Hvorledes møblerer leieboerne sine leiligheter?

Av arkitekt MNAL Elsa Svennar

NORGES BYGGFORSKNINGSINSTITUTT

Boligdirektoratet utga i august 1962 sitt BD blad 1703 (senere endret til 9703) med krav til rommene i familieboliger som skal belånes i statsbankene. Her er oppstilt visse krav til rommenes møblerbarhet. Hensikten med dette var å fastsette normer for de funksjonsmessige krav til våre boliger og derved heve kvaliteten av vår boligplanlegging. Bakgrunnen var at mange av de byggeprosjekter som kom inn til bedømmelse i statsbankene, ikke tilfredsstilte rimelige krav med hensyn til rommenes møblerbarhet. Boligdirektoratet foretok derfor i 1959 en undersøkelse av størrelsen på de møbler som finnes på markedet, og kom også fram til mål på nødvendige friarealer og passasjer. Resultatene er sammenholdt med de resultater byggforskningsinstituttene i Danmark og Sverige er kommet fram til. På dette grunnlag er normene i BD blad 9703 utarbeidet, og i hovedsaken stemmer de overens med tilsvarende danske og svenske normer.

Norges byggforskningsinstitutt har foretatt en undersøkelse av møbleringen i husbankfinansierte leiligheter i Oslo, blant annet for å se hvorledes BD bladets krav til møblerbarhet stemmer overens med beboernes møblering. NBI har ikke selv innhentet grunnmaterialet for undersøkelsen.

Boliginstituttet har velvilligst latt oss benytte en del av grunnmaterialet fra den boligundersøkelsen instituttet foretok i 1959, hvor det foreligger leilighetsplaner med inntegnede møbler for samtlige undersøkte leiligheter. Vi har valgt ut 3 av de 8 leilighetstyper denne undersøkelsen omfattet og undersøkt i alt 91 møbleringsplaner. Planene av de 3 leilighetstyper er gjengitt nedenfor.

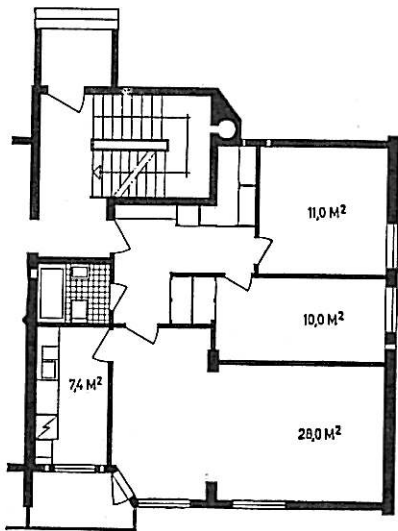
Type 1 er en 3-roms leilighet, som har en romslig stue med avdelt spise plass. Det forelå 32 møbleringsplaner av denne type.

TYPE 2.

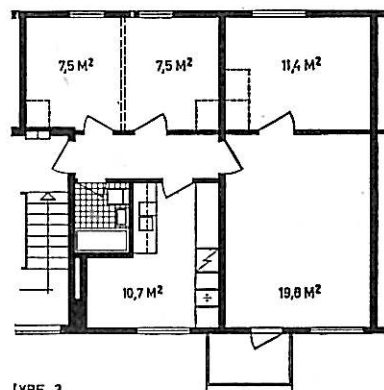
Fig. 2: Leilighetstype 2. 83 m²

Type 2 viser en 4-roms leilighet hvor adkomsten skjer i etasjen under eller over. Det forelå 28 møbleringsplaner av type 2.

TYPE 1

Fig. 1: Leilighetstype 1. 74 m²

TYPE 3.

Fig. 3: Leilighetstype 3. 70 m²

Type 3 viser en leilighetstype hvor beboerne selv kunne velge om de ville ha 3 eller 4 rom. Det forelå 31 møbleringsplaner av type 3.

I møbleringsplanene er alle møbelgjenstander inntegnet, og man kan med ganske få unntakelser avgjøre hva slags møbel det dreier seg om, men man kan ikke vurdere størrelsen av de enkelte møbler. Vi har derfor begrenset undersøkelsen til en registrering av møblene i de enkelte leiligheter.

Denne undersøkelse er ikke ment å være representativ for normering av boligens møblerbarhet, dertil er materialet for begrenset og ensidig og allerede 5 år gammelt. Dessuten gjelder denne undersøkelsen bare forholdene i Oslo, og lignende undersøkelser måtte i tilfelle også gjøres andre steder i landet. Vi mener allikevel at det kan være av interesse å presentere funnene, uten å trekke mere vidtgående konklusjoner enn stoffet selv gir anledning til.

Sammenlikner man møbleringsplanene for de 3 leilighetstypene, gir de et nokså uensartet bilde. I type 1 er alle leilighetene forbausende likt møblert, mens familiene som bor i leilighetstype 2 utnytter sitt fjerde rom på forskjellig måte, dels som soverom, dels som spisestue. Og betrakter man møbleringsplanene for leilighetstype 3 varierer utnyttelsen både av rom 3 og 4 fra familie til familie.

Selv om møbleringen av de enkelte rom og dermed også antallet møbler varierer noe fra leilighetstype til leilighetstype, har vi likevel funnet det hensiktsmessig å behandle alle de 91 møbleringsplanene under ett, for å se hvilken relasjon det er mellom de krav til møblerbarhet som stilles i BD blad 9703 og de møbleringsvaner leieboerne har. For oversiktens skyld betrakter vi de enkelte rom med deres møbelgrupper eller møbler for seg, og benytter samme gruppeinndeling som BD bladet.

STUE

BD bladet krever at stuen skal kunne møbleres med: Sofagruppe, spisegruppe og oppbevaringsmøbler.

Sofagruppe.

Etter normen skal sofagruppen ha sofa, 2 lenestoler og 1 stuebord.

Gjennomgåelsen viser at alle unntatt 2 har sofa. Antallet lenestoler varierer fra 1 til 6, mest alminnelig er 3 eller 4. Antallet stuebord varierer fra 1 til 5, mest alminnelig er 2. Som stuebord har vi da foruten sofabordet, også regnet med de andre små bord i stuen.

Fordelingen av antall lenestoler og stuebord er vist i fig. 4.

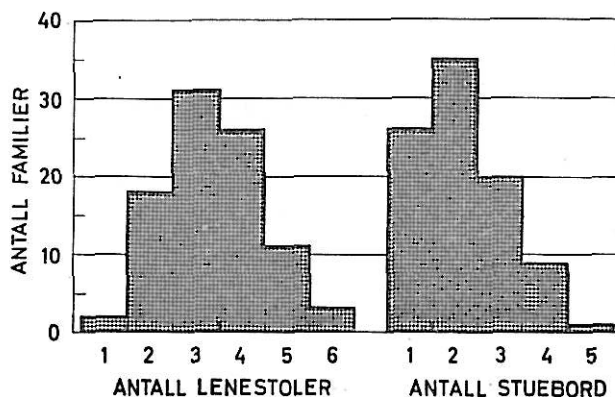

Fig. 4: Fordelingen av lenestoler og stuebord i 91 leiligheter.

At familiene har så mange lenestoler og stuebord, er et av de markante resultater undersøkelsen gir. De aller fleste familier har en hovedsittegruppe med sofa, stuebord og 2 eller flere lenestoler. Men hvis stuen gir plass til det, skiller de ut en sekundær sittegruppe med 1 eller 2 lenestoler og et lite bord til askebeholder og lampe. Ofte står denne gruppen ved vinduet. Naturlig nok er det flest sekundære sittegrupper i type 1, hvor stuen er 28 m², og færre i type 3, hvor den bare er snau 20 m². De øvrige småbord er gjerne fordelt langs veggene, og det ser ut som de særlig er til å plassere smålamper på, for å oppnå en såkalt hyggebelysning.

Spisegruppe.

For stuens spisegruppe krever BD bladet at det skal være spiseplass for 5 personer, og at antallet skal kunne utvides til 8.

Av de 91 familier som vårt materiale omfatter, har 64 spisegruppe i stuen, 21 har plassert spisegruppen i et annet oppholdsrom, mens 5 familier bare har spiseplass i kjøkkenet. Møblenes utseende kan man naturligvis ikke lese seg til av møbleringsplanene, men av møblenes gruppering kan man slutte at iallfall $\frac{1}{2}$ av familiene har et vanlig spisestuemøblement med bord, stoler og 1, iblant 2 skap.

Slik dette grunnmaterialet foreligger, kan man ikke se hvor mange plasser det kan være rundt spisebordet i de forskjellige leilighetene. Derfor har vi tallet spisestolene i de enkelte leiligheter i stedet for antall spiseplasser.

Hvor mange spisestoler som hører spisegruppen til, kan man ikke se av møbleringsplanene, så man har tallet med alle lette stoler som finnes, ikke bare i stuen, men også i de andre oppholdsrom. Antallet varierer fra 2 til 10. Det mest alminnelige

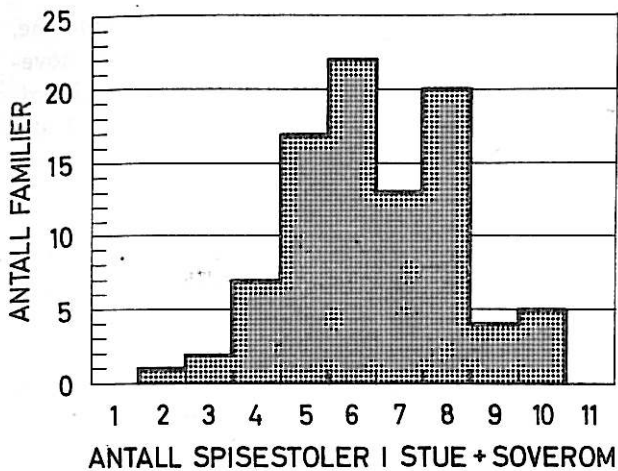

Fig. 5: Fordelingen av spisestoler i stue + soverom.

er 6 (22 familier) og 8 (20 familier). 62 familier har færre enn 8 spisestoler, og bare 9 familier har flere enn 8. Fordelingen av antall spisestoler i stue og soverom er vist i fig. 5.

Men i et knipetak har de jo kjøkkenstolene å ty til, og regner man også med dem, varierer antallet fra 5 til 14. Mest alminnelig er 8 (21 familier). Enda er det 18 familier som har færre enn 8 spisestoler, mens 52 familier har flere enn 8.

Oppbevaringsmøbler.

Utover dette skal stuen også gi plass for oppbevaringsmøbler. BD bladet nevner i denne gruppe: «reol, radio, fjernsyn, serviseskap etc.». Vi har også tatt piano og platespiller med i denne gruppen. BD bladets norm er at det skal være minst 400 cm vegglangde til oppbevaringsmøbler, hvorav 150 cm sammenhengende på ett sted.

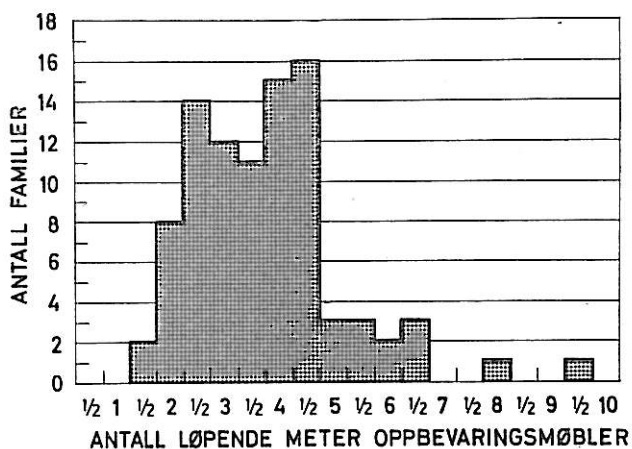

Fig. 6: Variasjoner i familienes behov for veggplass til oppbevaringsmøbler målt i antall løpende meter.

For å se hvilken vegglangde hver familie trenger til sine oppbevaringsmøbler, har vi målt den samlede lengde av oppbevaringsmøblene i hver møble-

ringsplan. Vi finner her en meget stor variasjonsbredde med et minimum på 115 cm og et maksimum på 930 cm. Tredjeparten av familiene har over 400 cm samlet lengde, mens 1 syvendepart har over 450 cm samlet lengde av oppbevaringsmøbler.

I fig. 6 er vist hvor stor variasjon det er i den samlede lengde av oppbevaringsmøbler i de enkelte leiligheter.

Hvorledes får folk plass til så mange oppbevaringsmøbler? Tredjeparten av leieboerne har flere oppbevaringsmøbler enn stuen teoretisk gir plass for. Dette oppnår de f. eks. ved å flytte spisegruppen til et annet rom, eller ved å sette sofaen ut fra veggen eller under vinduet.

Hvilke oppbevaringsmøbler er så dette? Praktisk talt alle (84 familier) har radio, 31 har gramofon og 11 har piano. Bare 3 familier hadde TV da denne undersøkelse fant sted, (men ved en boligundersøkelse NBI foretok våren 1964, hadde 23 av 30 familier fjernsynsapparat). 74 familier har en form for skap eller skuffemøbler, herav har 17 flere enn 1, 71 familier har reol, 20 har 2 eller flere — opptil 4 stk.

Arbeidsbord er nevnt i BD bladet, men det forlanges ikke plass til det. 11 familier har arbeidsbord i stuen.

Som helhet kan man si at de undersøkte familiene har flere møbler i stuen enn BD bladet krever plass for. 71 av familiene har flere enn 2 lenestoler og 40 har flere enn 3. 65 av familiene har flere enn 1 stuebord, og 30 har flere enn 2. Til veggplasskrevende oppbevaringsmøbler trenger, som nevnt, tredjeparten av familiene over 400 cm vegglangde, og 13 familier trenger over 450 cm.

FORELDRESOVEROM

Ifølge BD blad 9703 skal foreldresoverommet gi plass for 2 senger i paroppstilling og helst også en alternativ sengoppstilling. Det skal være plass

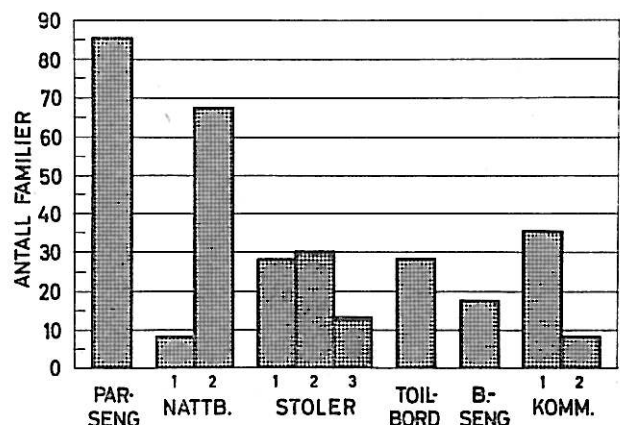

Fig. 7: Møbelfordelingen i 91 foreldresoverom.

til 2 nattbord og 1 helst 2 stoler, dessuten 1 toalett-bord som bør kunne byttes ut med barneseng. Hvis det er mindre enn 60 × 200 cm faste skap, må det være plass til 1—2 kommoder.

Av fig. 7 fremgår hvilke møbler som er de vanlige i disse leilighetene; men foruten dette finnes det til sammen 79 (gj.sn. 0,9) andre møbelgjenstander som ikke er nevnt i BD bladet.

Som man ser av fig. 7, er parsengoppstilling det vanlige. 85 av foreldresoverommene er møblert på denne måte, selv om foreldrene i noen tilfeller disponerer et av de små soverom hvor det egentlig er for trangt for en slik sengeplassering. Foreldresoverommet har i alle 3 leilighetstypene en god form og er lette å møblere. Møbleringsmåten ser ut til å være så alminnelig anerkjent at leieboerne i de aller fleste tilfeller bruker den oppstillingsmåte arkitekten har tenkt seg. Hvorledes et foreldresoverom skal se ut, later til å være alminnelig vedtatt standard som er fast innarbeidet både hos arkitekt og leieboer, og den stemmer godt overens med kravet i BD blad 9703.

SOVEROM FOR ANDRE FAMILIE-MEDLEMMER

Møbleringsplanene for soverom for de øvrige familiemedlemmene viser i dette materiale et meget komplisert bilde, dels fordi noen har 1 og noen 2 rom utover stue og foreldresoverom, dels fordi familiene utnytter disse rommene på høyst forskjellig måte. Nedenfor er vist hvorledes utnyttelsen av disse rom varierer:

54 familier har 1 rom utover stue og foreldresoverom. Av disse er: 3 rom møblert som spise-stue, 4 rom møblert som både spisestue og soverom, 3 rom møblert med soveplass for 3 personer, 30 rom møblert med soveplass for 2 personer, 12 rom møblert med soveplass for 1 person, 1 rom møblert som systue og 1 rom tomt for oppussing.

37 familier har 2 rom utover stue og foreldresoverom. Av disse er: 14 rom møblert som spise-stue, 1 rom møblert med soveplass for 4 personer, 14 rom møblert med soveplass for 2 personer, 43 rom møblert med soveplass for 1 person og 2 rom meningsløst møblert.

Denne oversikten viser at utnyttelsen av leilighetens tredje og fjerde rom varierer meget. Da formålet her er å finne relasjonen mellom BD bladets normer og denne undersøkelses materiale, behandler vi først rom som er møblert på den måte som BD blad 9703 foreskriver, nemlig som soverom. BD bladet skiller mellom 2-sengs rom, som skal ha gulvplass til 2 senger for voksne, 1-sengs rom med gulvplass for 1 seng for en voksen person.

Vi benytter her den samme definisjon av rommene, uansett hvor mange personer som har sin soveplass der i de enkelte tilfeller. Etter denne definisjon finner vi i det foreliggende materiale 72 stk. 2-sengs rom og 31 stk. 1-sengs rom.

2-sengs rommet.

Ifølge BD blad 9703 skal 2-sengs rommet, foruten gulvplass til 2 senger for voksne, også gi plass for minst 1 arbeidsbord, 1—2 stoler, eventuelt 1 eller 2 kommoder.

Av fig. 8 fremgår hva undersøkelsen viser om møbleringen av de 72 2-sengs rommene. Dessuten finnes det til sammen 100 (gj.sn. 1,4) møbelgjenstander som tilhører andre møbeltyper enn de som er nevnt i BD bladet.

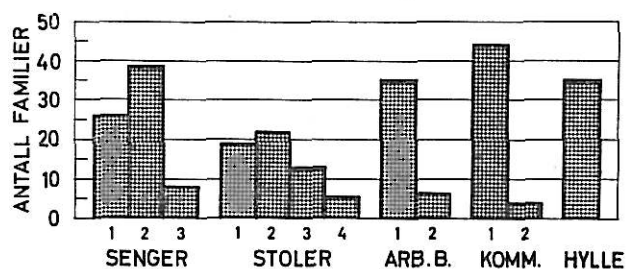

Fig. 8: Møbelfordelingen i 72 tosenngsrom.

Av de 125 sengeplassene er 11 par køyesenger, 2 stolsenger og 1 skapseng. Som man ser av fig. 8 er det relativt god overensstemmelse mellom antallet møbler i de undersøkte 2-sengs rom og BD bladets krav til disse rom.

1-sengs rommet.

Ifølge BD's normer skal 1-sengs rommet gi plass for 1 seng for voksen person, 1 arbeidsbord og 1 stol, eventuelt 1 kommode.

Fig. 9 viser møbleringen av 1-sengs rommene i dette undersøkelsesmateriale. Men foruten de møbeltyper som er nevnt i BD bladet, finnes det 29 (gj.sn. 0,9) andre møbelgjenstander i de 31 undersøkte 1-sengs rom. Av sengeplassene er 2 par køyesenger, 1 dobbel uttrekksseng og 1 skapseng. Også for 1-sengs rommene er det relativt god overensstemmelse mellom antallet møbler i dette materiale og BD bladets krav til disse rom.

Fig. 9: Møbelfordelingen i 31 ensengsrom.

Rom med annen møblering.

I dette materiale finnes 128 rom som vi har betegnet «soverom for øvrige familiemedlemmer», og 103 av dem er møblert som soverom. Av de resterende 25 er: 17 rom møblert som spise- stue, 4 rom som spise- stue med sovesteder, 2 rom meningsløst møblert, 1 rom møblert som systue og 1 rom tomt for oppussing.

Det vi særlig fester oss ved, er at 21 av 91 familier, (23 %), har plassert spisegruppen i et av soverommene. Av de 17 som har et rom møblert som spise- stue, forekommer 14 i leilighetstype 2, hvor det er 4 rom. Det er naturlig nok flere av de små familiene som har innrettet seg på denne måten, men også 2 av 5 tre-barns familier og 1 av 2 fire-barns familier har gjort det samme. Når 14 av de 28 undersøkte familier i denne leilighets- typen har valgt å møblere et soverom som spise- stue, skyldes det antakelig tildels at de fleste av dem er unge eller små familier som kan klare seg med 2 soverom, men det skyldes nok også at det ikke er noen desidert plass for spisegruppen i stuen.

De tre andre spisetuer finner vi i leiligheter med 3 rom, en hos en familie med 1 lite barn i leilighets- type 1. De to andre spisetuer samt de fire spisetuer med sovesteder finner vi i leilighetstype 3. I 5 av de 6 familiene kunne de nok ha trengt dette rommet til soverom, men det ser ut til at de har hatt vanskeligheter med å få plass til spise- gruppen i stuen som i denne leilighetstype er på snaut 20 m².

Mens stue og foreldresoverom stort sett blir møblert etter en viss standard som er godtatt av de fleste leieboere, ser det altså ut til å være anner- ledes med leilighetens tredje og eventuelt også fjerde rom. At disse rommene er møblert på høyst forskjellige måter, er ikke noe uventet resultat av undersøkelsen. Tvert imot bør vel rommene i en familieleilighet være dimensjonert slik at de kan nyttes til forskjellige formål etter familiens veks- lende sammensetning og alder. Danske boligvane- undersøkelser i 3- og 4-roms leiligheter slår blant annet fast at familiens spisebord like ofte er plas- sert i et av de andre rommene som i stuen.

Møbleringens kvalitet.

Men om møbleringen av leilighetens tredje og eventuelt fjerde rom stemmer godt overens med BD bladets krav, sier denne overensstemmelse ikke noe om møbleringens kvalitet. Den er nemlig svært varierende. Bare fjerdedelen av rommene ser ut til å være pent og hyggelig møblert. I de andre er møbeloppstillingen utrivlig, og møblene bærer ofte

preg av at de er forvist hit fra de mer represen- tative rom. Mange møbelgjenstander virker helt til- feldig plassert; det er i de fleste tilfeller slike som her er benevnt andre «møbelgjenstander». Og be- trakter man møbleringsplanene nøyer, kan man få inntrykk av at 3- og 4-roms standarden er så ny i norsk sosial boligpolitikk, at møbleringen av sove- rom 2 og 3 ikke har fått noen fast, vedtatt norm ennå.

ENTRÉ

BD blad 9703 krever at entréen skal ha plass for garderobe, dessuten entrébord, kommode eller hylle. Det er også ønskelig med plass for en stol, samt skap for yttertøy, lintøy og skotøy.

I denne undersøkelse har vi bare tatt med de løse møbelgjenstander som leieboerne selv har brakt inn i leiligheten, det vil si entrébord/kom- mode/hylle, samt stoler.

For leilighetstype nr. 2 har vi intet grunnmate- riale for entréens møblering, fordi entréen ligger i en annen etasje enn resten av leiligheten og ikke er vist på plantegningen.

Entréen i leilighetstype 1 og 3 er ikke lett å møblere, allikevel har 43 av 63 familier funnet plass til entrébord/hylle/kommode, mens bare 5 av fami- liene har et sittemøbel. Det ser altså ut til at et oppbevaringsmøbel er viktigere enn en stol. Får man ikke plass til begge deler, renonserer man på sittemøblet.

KJØKKEN

Vi har sett bort fra BD bladets krav til den faste kjøkkeninnredning og bare registrert de løse gjenstander som leieboerne selv har brakt inn i kjøkkenet, nemlig komfyr, kjøleskap og spisegruppe. Kravet til kjøkkenets spise- plass er noe uklart: Hvis det ikke er direkte forbindelse mellom kjøkken og oppholdsrom med spise- plass, bør det være en spise- plass i kjøkkenet. Spise- plassen kan være for 2 eller 4 personer, men det er ingen norm for i hvilke til- feller det skal være plass for 2 og i hvilke tilfeller det skal være plass for 4 personer.

Komfyr har alle, og 65 familier har kjøleskap. 88 familier har spise- plass i kjøkkenet; stolantallet varierer fra 0 til 5, mest alminnelig er 2 til 4. Man finner naturlig nok de mest fullstendig møblerte spise- grupper i leilighetstype 3, hvor det finnes en regulær spise- krok i kjøkkenet. Her har nemlig to tredjedeler av familiene 4 eller 5 sitteplasser ved kjøkkenbordet, og 5 av dem har ikke annen spise- plass i leiligheten. Kjøkkenet i type 1 og 2 har spise- plass for 2 personer, men 25 av 60 familier

har likevel flere enn 2 sitteplasser ved kjøkkenbordet.

Skulle man til slutt sammenfatte resultatet av undersøkelsen, kunne man vise hvilke endringer i normen som måtte gjøres for å tilfredsstillende f. eks. 75 % av de 91 familiers behov for møbleringsplass. Vi benytter fremdeles den samme gruppeinndeling som BD blad 9703.

Vi vil presisere at en slik sammenstilling av norm og undersøkelsesresultater har begrenset verdi, fordi måten å møblere på avhenger av leilighetens planløsning. Har familien mange møbler, lar det seg ikke alltid gjøre å plassere de enkelte møbelgjenstander i det rom hvor de naturlig hører hjemme. Skap og skuffemøbler, småbord og spise-stoler vil bli anbrakt der hvor det er plass for dem, og vi kan derfor vente at kravet til økt møbleringsplass vil være noenlunde jevnt fordelt i leiligheten.

Denne møbeltellingen bygger dessuten på et undersøkelsesmateriale som er innhentet i 1959, altså fra boliger som er bygget før BD-blad 9703 ble utgitt.

STUEN

Som helhet fant vi at de undersøkte familiene hadde flere møbler i stuen enn BD-bladet krever plass for. De hadde flere lenestoler og stuebord i sofagruppen, og de hadde flere veggplasskrevende oppbevaringsmøbler, mens spise-plass til maksimum 8 personer lot til å være tilfredsstillende. Skal man tilfredsstillende 75 % av leieboerne, måtte kravet til møbleringsplass i stuen utvides betraktelig.

Sofagruppen måtte gi plass for sofa, 4 lenestoler og 3 stuebord. Ofte plasseres alle lenestolene rundt bordet foran sofaen og de øvrige små stuebord ved en vegg. Men hvor det er plass til det, skiller man ut en sekundær sittegruppe med 2 lenestoler og et lite bord, gjerne ved vinduet. Normen for sofagruppen måtte da bli omtrent slik:

Stuen må gi plass for sofagruppe med sofa, stuebord og 2 lenestoler, samt en sekundær sittegruppe med 2 lenestoler og et lite bord, gjerne ved vindu. Dessuten må det være plass til et lite reservestuebord (settbord) ved vegg.

Spisegruppen må fortsatt gi spise-plass til 5 personer og kunne utvides til spise-plass for 8 personer.

Oppbevaringsmøblene krever en samlet vegg-plass på 450 cm, og i tillegg til dette må det være 50 cm vegg-plass for 1 reserve stuebord. Det må altså være 500 cm møblerbar vegg-plass i stuen. Hvor stor sammenhengende lengde det bør være på ett sted, og hvor stor dybde oppbevaringsmø-

lene har, kan det ikke sies noe om på grunnlag av denne undersøkelsen.

FORELDRESOVEROM

Skal man tilfredsstillende 75 % av de undersøkte familiene, må foreldresoverommet gi plass for 2 senger i paroppstilling, 2 nattbord og 2 stoler. Dessuten må det være plass for 2 veggplasskrevende møbelgjenstander, f. eks. både toalettbord og barne-seng. Hvis det er mindre enn 60 × 200 cm faste skap, må det være plass til 1–2 kommoder,

SOVEROM FOR ANDRE FAMILIE-MEDLEMMER

Leilighetens øvrige soverom kan være beregnet for 1 eller 2 personer. Skal man tilfredsstillende 75 % av leieboerne, må normen bli omtrent slik:

2-sengs rommet må kunne gi plass for 2 senger for voksne personer, 2 stoler og 2 veggplasskrevende møbelgjenstander, f. eks. 2 arbeidsbord. Hvis det er mindre enn 60 × 200 cm faste skap, må det være plass til 1–2 kommoder.

1-sengs rommet må kunne møbleres med 1 seng for voksen person, 2 stoler og 1 veggplasskrevende møbelgjenstand, f. eks. arbeidsbord. Hvis det er mindre enn 60 × 100 cm faste skap, må det være plass til 1 kommode.

Men i denne undersøkelsen fant vi at det var en tydelig tendens til å ta ett av soverommene til annet bruk, særlig da til spisestue. Antakelig burde normen inneholde et krav om at minst ett av soverommene bør kunne møbleres også på en annen måte, f. eks. som spisestue.

ENTRÉ

Man kan ikke trekke noen slutninger om entréens møblering på grunnlag av det foreliggende undersøkelsesmateriale.

KJØKKEN

Foruten den faste innredning må kjøkkenet gi plass for komfyr, kjøleskap og spise-plass for 4 personer, hvis det skal tilfredsstillende 75 % av beboerne i de 91 undersøkte leilighetene.

Hva ville det så medføre av øking i boligens leie-areal hvis man skulle tilfredsstillende kravet til møbleringsplass for 75 % av de undersøkte familier? Vi har gjort et overslag over det nødvendige leie-areal som kreves for å følge BD-bladets normer. Da BD-bladet viser flere eksempler på dimensjoneringen av de enkelte rom, har vi valgt å angi minimums- og maksimumsverdiene. I tabellen nedenfor

er disse verdiene sammenholdt med de verdier vi er kommet frem til på grunnlag av denne undersøkelsen. Leilighetsstørrelsen er oppgitt i netto leieareal.

Antall soverom i leiligheten	Antall senge-plasser i leiligheten	Nødvendig areal i m ² for å tilfredsstille kravet til møbleringsplass				
		i BD blad 9703		For 75% av leieboerne i denne undersøkelsen	Differanse	
		min.	maks.		maks.	min.
2	4	70	78	83	13	5
3	4	74	80	84	13	4
3	5	77	85	90	10	5

Skulle man trekke konklusjonen av denne undersøkelsen, ville det altså føre til en betraktelig økning av boligens leieareal. Nå er denne undersøkelsen ikke ment å være representativ for normering av boligens møblerbarhet, men man må vel

kunne trekke den slutning at kravet til rommenes møblerbarhet i BD blad 9703 er i snaueste laget.

Nå inneholder jo BD blad 9703 krav til møblerbarheten i boliger som skal finansieres gjennom statsbankene, og følgelig må kravene kunne tilfredsstilles innenfor gjeldende arealgrense for belåning i disse bankene. Skal man vurdere BD bladet på denne bakgrunn, ser det ut som om Boligdirektoratet har veiet kravene til de enkelte rom mot hverandre på en slik måte at normen sikrer de viktigste krav til rommenes møblerbarhet. Så lenge boligens leieareal må holdes innenfor de nåværende arealgrenser, ser det ut som om BD blad 9703 gir en god støtte for vurdering av rommenes møblerbarhet, men en utvidelse av arealgrensene vil gjøre det mulig å ta normene opp til ny vurdering.